

Palveluosasto / kuljetus- ja pätevyysyksikkö

7.6.2022
Liitteet (1)

Liikenne- ja viestintävaliokunta

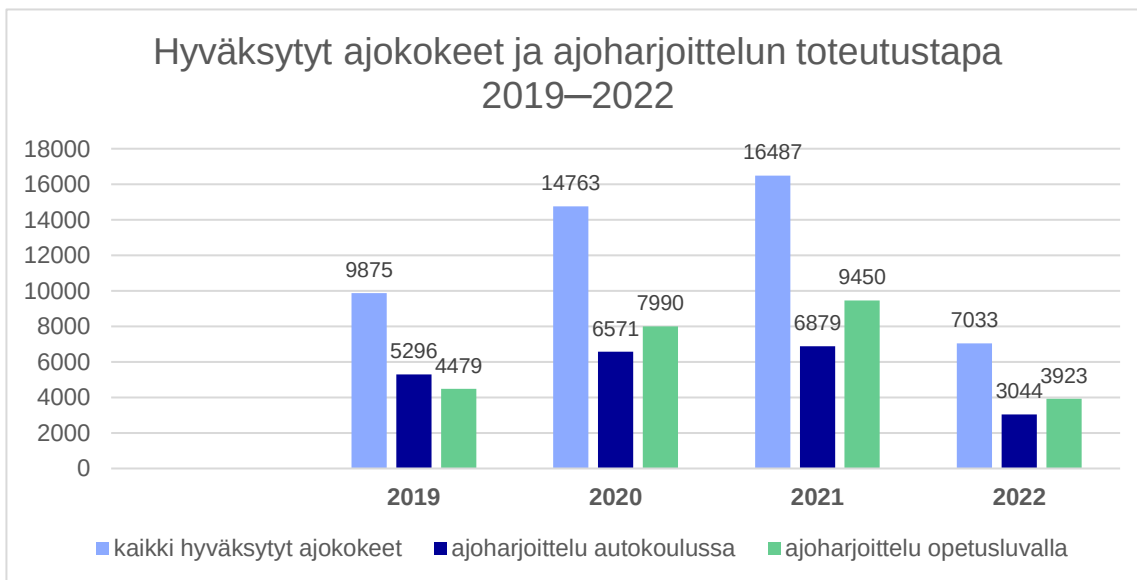
HE 70/2022 vp laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Kirjallinen vastaus vastinekuulemisessa esitettyihin kysymyksiin

Hyvä liikenne- ja viestintävaliokunta,

Alla liikenne- ja viestintäministeriön kirjalliset vastaukset vastinekuulemisessa HE:stä 70/2022 vp 2.6.2022 esitettyihin kysymyksiin. Valiokunnan 3.6.2022 toivoman mukaisesti ministeriö ei toimita kuulemisessa pyydettyjä tilastotietoja.

Vastinekuulemisessa edustaja Autto tiedusteli kuinka suuri osuus 17-vuotiaista B-luokan ajokortin suorittajista suorittaa ajokortin opetusluvalla ja kuinka suuri osuus autokoulussa. Tämän kirjallisen vastauksen liitteenä on myös Liikenne- ja viestintäviraston koostama Excel-taulukko, jossa osuudet eritellään vuosittain. Vuosina 2019–2022 B-luokan kuljettajatutkinnon ajokokeen hyväksytysti suorittaneiden 17-vuotiaiden osuudet jakautuivat autokoulussa ja opetusluvalla harjoittelun osalta alla olevassa kuvaajassa esitetyllä tavalla.

Kuvaaja: 17-vuotiaana B-luokan ajokokeen suorittaneet ja ajoharjoittelun toteutustapa

Tällä ajanjaksolla (2019–2022) 17-vuotiaana B-luokan ajokortin saaneista 54 % suoritti ajoharjoittelun opetusluvalla. Vuoden 2022 osalta tiedot koskevat tammi-toukokuuta.

Lisäksi edustaja Autto kysyi pitävätkö asiantuntijat suurena riskinä sitä, jos nuoren kuljettajan kyydissä saisi olla päiväsaikaan useampi kuin yksi matkustaja. Ministeriö toteaa, että Liikenne- ja viestintäviraston koostamien tilastojen mukaan iltaisin ja yöaikaan sattuneissa onnettomuuksissa,

joissa osallisena oli 17-vuotias kuljettaja, on kyydissä useammin ollut enemmän kuin kaksi matkustajaa. Käytössä olleiden tilastotietojen perusteella ei ole ollut osoitettavissa, että tarkemmalla, esimerkiksi tiettyyn kellonaikaan rajatulla matkustajarajoituksella olisi saavutettavissa yhtä merkittävä ajoturvallisuutta lisäävä vaikutus. Ministeriö pitää sääntelyn sekä matkustajarajoituksen noudattamisen ja valvonnan kannalta selkeämpänä matkustajamäärän rajoittamista esityksessä ehdotetulla tavalla, jolloin rajoituksen voimassaolo ei riipu vuorokauden ajasta. Ministeriö arvioi, että rajoitus ehkäisisi riskihakuista käyttäytymistä ajoneuvossa ja auttaisi nuorta kuljettajaa keskittymään paremmin liikenneympäristön havainnointiin sekä turvaisi kuljettajan lisäksi kyydissä matkustavia.

Valiokuntaneuvos Perttula kysyi, onko EU:ssa muita jäsenmaita, jossa 17-vuotias voisi saada rajoittamattoman B-luokan ajo-oikeuden. Ministeriön tietojen mukaan Itävallassa 17-vuotiaalle voidaan myöntää itsenäiseen ajoon oikeuttava ajokortti. Tällöin kuljettajan tulee olla suorittanut niin kutsuttu L17-koulutus, joka on sisällöltään mukautettu. Koulutus sisältää peruskoulutusjakson autokoulussa, jonka jälkeen nuoren on ajettava valvojan seurassa vähintään 3000 kilometriä. Ensimmäisen vuoden aikana on lisäksi suoritettava B-luokan kuljettajakoulutuksen toinen vaihe. Näin ajo-oikeuden hankkimista koskee kuitenkin koeaika, joka kestää siihen saakka kunnes haltija täyttää 21 vuotta.¹ Koeaikana rattijuopumuksen raja on alhaisempi (0,1 g/litra, muutoin 0,5 g/litra) ja lisäksi kuljettaja voidaan määrätä pakolliseen uudelleenkoulutukseen, jos hän syyllistyy määrättyihin rikkomuksiin (esim. käyttää puhelinta ajaessaan, tai ajaa merkittävää ylinopeutta) ja tällöin myös ajo-oikeuteen liittyvää koeaikaa tyypillisesti jatketaan vuodella.² Muissa jäsenmaissa, joissa 17-vuotias voi saada B-luokan ajokortin, on ajo-oikeutta rajoitettu (ks. HE 70/2022 vp. s. 57-60).

Edustaja Bergqvistin kysymykseen siitä, miksi esityksessä ei ehdoteta huoltajien yhteisen suostumuksen edellyttämistä, ministeriö haluaa täydentää kuulemisessa annettua vastausta. Ministeriön käsitys on, että huoltajien yhteisen suostumuksen edellyttäminen lainsäädännön tasolla olisi epätavallista.

Huoltajien yhteistä suostumusta edellytetään esimerkiksi haettaessa passia lapselle, merkittäessä lapsi huoltajan passille ja päätettäessä lapsen oikeudesta matkustaa maasta, silti passilain (671/2006) 11 §:n mukaan passi voidaan huoltajan suostumuksen epäämisestä huolimatta myöntää alaikäiselle, jos sen myöntämättä jättäminen olisi selvästi vastoin lapsen etua ja jos voidaan pitää ilmeisenä, ettei lasta vastoin huoltajansa suostumusta muutoin kuin tilapäisesti viedä toiseen valtioon. Myös etu- ja sukunimilaissa (946/2017) yhteishuollossa olevan lapsen sukunimeä muutettaessa edellytetään huoltajien yhteistä suostumusta. Nimiasiassa myös alaikäisen itsemääräämisoikeus on merkittävä. Lisäksi holhoustoimilaissa (442/1999, 30 §) säädetään, että asiasta, jolla on huomattava merkitys päämiehelle, voivat edunvalvojat kuitenkin päättää vain yhdessä, jollei päämiehen etu ilmeisesti muuta vaadi. Ja, jos edunvalvojat eivät ole yksimielisiä asiassa, josta heidän tulee yhdessä päättää, ja ratkaisun viivästymisestä aiheutuisi haittaa, edunvalvoja voi pyytää holhousviranomaisen päätöstä siitä, kenen mielipidettä on noudatettava.

Hallintolain (434/2003) 14 §:n 3 momentin mukaan viisitoista vuotta täyttäneellä alaikäisellä ja hänen huoltajallaan tai muulla laillisella edustajallaan on kummallakin oikeus erikseen käyttää puhevaltaa asiassa, joka koskee alaikäisen henkilöä taikka henkilökohtaista etua tai oikeutta. Valmistelussa on katsottu, että huoltajan ja 17-vuotiaan nuoren yhteinen hakemus olisi lähtökohtaisesti riittävä B-luokan ajokorttia hankittaessa ja että ajo-oikeus olisi sentyyppinen oikeus, johon hallintolain säännöksessä viitataan.

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa valiokunnalle, että mietinnössä valiokunta ottaisi kantaa riskientunnistamiskoulutusta (35 §:n 2 mom.) koskevaan siirtymäsäännökseen.

¹ https://www.oesterreich.gv.at/en/themen/dokumente_und_recht/fuehrerschein/1/2/Seite.0401101.html

² https://www.oesterreich.gv.at/en/themen/dokumente_und_recht/fuehrerschein/Seite.040102.html

Siirtymäsäännöksen muotoilu on hallituksen esityksessä seuraava:

Ehdotetaan, että lain 35 §:n 2 momentin mukaisia koulutusvaatimuksia sovelletaan 1.4.2023 alkaen. Ennen lain voimaantuloa aloitetun riskientunnistamiskoulutuksen voi suorittaa loppuun ennen lain voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisilla vaatimuksilla siihen saakka, kunnes uusien koulutusvaatimusten soveltaminen alkaa.

Säännöksen tarkoituksena on, että ehdotettujen uusien koulutusvaatimusten soveltaminen alkaisi 1.4.2023 ja tähän saakka riskientunnistamiskoulutus voitaisiin suorittaa nykyisten koulutusvaatimusten mukaisesti. Jos ennen uusien koulutusvaatimusten soveltamista aloitettu riskientunnistamiskoulutus olisi kesken, kun uusien koulutusvaatimusten soveltaminen alkaisi, tulisi ajokorttia suorittavan täydentää saamaansa koulutusta siten, että uudet koulutusta koskevat vaatimukset täytyisivät. Siirtymäsäännöksen selkeyttämiseksi ministeriö ehdottaa korjausta säännöksen muotoiluun (ks. alleviivatut kohdat):

Ehdotetaan, että lain 35 §:n 2 momentin mukaisia koulutusvaatimuksia sovelletaan 1.4.2023 alkaen. ~~Ennen lain voimaantuloa aloitetun~~ Riskientunnistamiskoulutuksen voi suorittaa ~~loppuun~~ ennen lain voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisilla vaatimuksilla siihen saakka, kunnes uusien koulutusvaatimusten soveltaminen alkaa.

Ystävällisin terveisin,

Monika Mutanen
Ylitarkastaja

Saara Louko
Erityisasiantuntija

Liite

Liikenne- ja viestintäviraston toimittama tilasto 17-vuotiaiden autokoulu- ja opetuslupaopetuksesta